

PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2018 kovas Nr.105

Šventė prasidėjo himno giedojimu

Danguolė Trimonienė

Paminėtos dvi reikšmingos datos

Kovo 10 d. tauragniškiečiai minėjo dvi svarbias datas – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną ir kraštietės daktarės Eugenijos Šimkūnaitės 98-ąsias gimimo metines. Po sugiedoto himno, moksleivių posmų ir moterų ansamblio dainų, skirtų gimtajam kraštui, renginį toliau vedė muziejininkė Gražina Grašienė.

Ji pakvietė visus prisiminti įžymiąją kraštietę, jos išmintingus patarimus. Ne taip lengva buvo prisiminti, ką E. Šimkūnaitė sakė apie medų, kiaušinius ar paparčio žiedą... Bet visi užklaustieji stengėsi ir buvo apdovanoti labai naudingais prizais: kas naminio medaus stiklainėlį gavo, kas kiaušinių *desėtką* ar riešutų maišelį... Ar gerai atsakė, galėjo pasitikrinti – filmuotos medžiagos pagalba nusikėlė į 1995 metus, kada Tauragnuose viešėjusi dr. Eugenija Šimkūnaitė šventė savo 75-ąjį gimtadienį ir pažėrė įvairių išmintingų patarimų.

Renginio pabaigoje turiningą programą „Iš Žiniunės skrynios“ parodė Tauragnų

skyriaus folkloro ansamblis, vadovaujamas Vilmos Valienės. Iš žiniunės „čemodano“ ansamblio dalyviai traukė E. Šimkūnaitės knygas, pristatydami jos pasakas, sakmes, mįsles, užkalbėjimus, jos mintis apie vaistinguosius augalus ir jų gydomąsias savybes, dainavo liaudies dainas apie medelius, žolynus.

Kartu su tauragniškais renginyje dalyvavo ir susirinkusius sveikino Utenos r. savivaldybės kultūros skyriaus vyr. specialistė Zita Mackevičienė (**nuotraukoje** su renginio vedėja Gražina Grašiene).

„Iš Žiniuonės skrynios“

Aldona Tartilienė
„Jau saulelė vėl atkopardama budino svieta...“

Puoselėdami liaudies tradicijas ir šiais metais kovo 2 dieną mokyklėlėje surengėme Kaziuko mugę. Kaziuko mugė – toks ypatingas renginys ugdymo įstaigoje, jei tik suaugusieji gebame atiduoti veiksmą į vaikų rankas. Kai vaikai kasdieniame gyvenime yra tik norėtojai ir pirkėjai, tai šis renginys – vos ne vienintelis toks, kur vaikams geriausiai atsiskleidžia, kaip sukasi pasaulis, kaip uždirbami pinigai. Iššūkių buvo daug. Reikėjo nepamiršti, kad Kaziuko mugė – tai prekyba savo dirbiniais. Tad būsimas pardavėjas turėjo atsakyti, ką gali pagaminti greitai, daug ir su mažomis finansinėmis išlaidomis. Ne šiaip pagaminti, bet kad būtų patrauklu pirkėjui ir turėtų konkurencinį pranašumą tarp kitų: naudinga arba smagu, unikalų, protinga kaina.

Prasidėjus prekybai mugė užvirė it didžiulis skruzdėlynas. Prekiavo skanumynais, gardumynais, papuošalais trečiokai Inesa ir Deividas, antrokas Tomas, visi keturi pirmokai – Brigita, Raminta, Mantas ir Nojus. Koks malonumas buvo vaikams, kai jų prekes pirkė ne tik darželinukai su auklėtoja Daiva, bet ir visad mažųjų idėjas palaikančios bibliotekininkė Nijolė, muziejinininkė Gražina, virėja Vita, muzikos mokytoja Vilma. Nuoširdus ačiū Laimai

Danauskienei bei pašto darbuotojoms, kad surado laiko ir užsuko į mugę.

Aptariant paaiškėjo, kad pardavėjai vis tik daugiau uždirbo nei išleido ir daugiau skanėstų parnešė namo nei susidėjo iškart į pilvą. Mokymasis vyko – įvairiausių dalykų! Be to, buvo smagu ir įsimintina, nes vyko per gyvą praktiką.

**Kovo mėnesio jubiliejai.
Sveikiname!**

50 metų sukanka Tomui Jacinkevičiui
iš Paakmenio vns;

60 metų jubiliejų švenčia
Zita Vaišnorienė iš Grašių ir tauragniškis
Kęstutis Bilaišis;

80 metų sukaktį pažymi
Zofija Papirtienė iš Pilkenių, **Genovaitė**
Jackūnienė iš Kalvių, tauragniškę
Bronislava Dicevičienė,
Veronika Balčiūnaitė iš Taurapilio ir
Vilė Elena Žaunierienė iš Bajorų kaimo;

85 metai sukanka tauragniškei
Onai Vandai Rukšienei ir
Veronikai Aidukaitei iš Gaidžių kaimo;

90 metų jubiliejų švenčia tauragniškaiai
Angelė Martinkėnienė ir
Petras Kazickas.

Apie renginius trumpai

(informacija D. Trimonienės)

Kovo 11 dieną tauragniškių folkloro ansamblis koncertavo Leliūnuose. Jie parodė programą „Iš Žiniūnės skrynios“.

Nuotraukoje: Po koncerto su bendruomenės pirmininku Kęstučiu Udru prie iš ledo sukurtos Jono Basanavičiaus skulptūros.

Kitas šiaudo gyvenimas

(informacija Nijolės Šuminienės)

Kovo 16 d. Tauragnų krašto muziejuje vyko parodos „Kitas šiaudo gyvenimas“ pristatymas. Darbų autorė tauragniškę Stasė Aleknienė pasidalino prisiminimais apie pirmuosius bandymus sukurti šiaudinį sodą, papasakojo apie šiaudo kelią iki puikaus meno kūrinio. Autorė kuria ne tik sodus, parodoje tauragniškiei gali pasigrožėti paveikslėliais, servetėlėmis iš lino ir šiaudų, megztomis servetėlėmis ir takeliais. Stasė Aleknienę sveikino artimieji ir tauragniškiei. Muziejininkė Gražina Grašienė padėkojo už puikius darbus, palinkėjo sėkmės ir sutarė, jog S. Aleknienė pamokys šio kruopštaus šiaudų vėrimo darbo.

Po parodos pristatymo**SVEIKINIMAI**

Kovo 27-ąją minima Tarptautinė teatro diena. Šia proga širdingai sveikinu „Moko“ aktorius bei Vaikų ir jaunimo teatro studijos mažuosius vaidintojus. Ačiū, kad saugote teatro meilės kibirkštį, kuri įžiebta prieš šimtmetį Tauragnuose, nušvietė ne klojimų blausą, o žmonių dvasią. Visiems linkiu sveikatos, kantrybės ir kūrybinės sėkmės.

Rež. Loreta Juškėnienė

Laikraštėlis prisideda prie režisierės sveikinimų linkėdamas visiems artistams, dideliems ir mažiems, niekada nepalikti mūsų teatro, nes jūs visi tauragniškiams esate labai reikalingi.

O režisieri Loretai linkime, kad žiūrovų meilė teatrui ir toliau įkvėptų prasingiems, nuoširdiems ir jaudinantiems darbams.

Danguolė Trimonienė

Velykas ir pavasarį pasitinkant

Kovo viduryje Tauragnų kultūros namuose moterys rinkosi į edukacinį užsiėmimą „Šimtmečiui – 100 trispalvių margučių“. Trispalviais siūlais jau namuose šešios moterys apnėrė 300 kiaušinių. Štai šios dalyvės: Danutė Bartkevičienė, Aldona Budreikienė, Laima Jauniškienė, Alfonija Levčėnka, Bronė Slesoravičienė, Valda Žebelienė. Ypač iš šių moterų tarpo išsiskyrė Alfonija ir Valda, kurios

Darbščiosios mezgėjos: Valda, Aldona, Laima ir Alfoniya

vienos apnėrė po 100 kiaušinių. Ačiū Vitai Šlepikienei, kuri išpūtė, išdžiovino kelis šimtus kiaušinių, kad mezgėjoms darbo netrūktų

O kovo 23 d. puošėme Velykų medį. Po margutį atsinešė darželio ir mokyklos vaikai su savo auklėtojomis ir mokytoja. Labai meniškais margučiais nešina atėjo Ramunė Palskienė. Daug sveikų margučių liko nuo pernai metų. Visi jie, kruopščiai Valdos patikrinti, suskaičiuoti ir į dėžes sudėti, sulaukė šių metų. Žinoma, kasmet apie 100 margučių reikia nurašyti „į nuostolius“, juk sudūžta, nublunka, grožį praranda... Visgi ant Velykų medžio miestelio centre pakabinta apie 1500 margučių, tai 300 daugiau negu pernai metais. Tik atrodo, kad kitais metais reikės ieškoti didesnio medžio, kad visiems margučiams vietos užtektų.

Džiaugiamės, kad vaikai su mokytoja Aldona Tartiliene sukūrė didžiulę Velykų „bobutę“, kuri dar atkeliaus prie medžio. Gal dar ir daugiau siurprizų iki Velykų sulauksime?

Sveikindama visus su artėjančiomis šventėmis ir linkiu, kad pavasaris visiems atneštų puikių siurprizų, gerą nuotaiką, kad visada būtų noras kurti ir puošti ne tik savo namus, bet ir mūsų visų miestelį.

Mokinukai su mokytoja Aldona Tartiliene

Mažosios pagalbininkės

Suskaičiuokite!

Bronė Juknevičienė

Gyvenimas taip greitai prabėgo

Kai laikraštyje pasirodė straipsniai, kuriuose devyniasdešimtmečiai pasakojo savo gyvenimo istorijas, bent keli tauragniškiei pasiūlė pakalbinti **Veroniką Jauniškienę** iš Stučių gatvės. Sakė, kad jos gyvenimo istorijų užteks keliems laikraščio numeriams. Ne viskas, ką pasakojo, sutilpo šiame straipsnyje, nes buvo ir jaudulio, ir ašara nubėgdavo. Pasakojimo nesudėjau chronologine tvarka. Tiesiog skaitykim kaip mažas istorijas, kartais juokingas, o kartais ir skaudžias.

„Man dabar ir ramu, ir labai neramu. Nedaug jau mūsų, devyniasdešimtmečių, liko. Protas dar viską suvokia, girdi, atsimena. Vaikai ir anūkai labai dažnai lanko, labai jų laikiu, o kai išvažiuoja, būna taip liūdna.

Esu gimusi sausio 1-ą dieną, per pačius Naujuosius. Visi tik pasveikino su Kalėdom – ir vėl atvažiavo. Suvažiavo vaikeliai su visais *pipiriukais*, visų buvo penkiolika, matau, kad ruošia stalą. Susirūpinau, kas čia bus, o vaikai tik paaiškino, kad gal kas atvažiuos. Sėdžiu va ant šito fotelio, kaip dabar, o jie sako: „Močiute, mes tau padainuosim“. Sustoju visi, o mažiausiems proanūkiams vienam vos virš trejų, o mergytei – metai ir aštuoni mėnesiai, bet tokie *nešveplūs* vaikai. Užgiedojo Lietuvos himną, žino, kad man labai patinka, paskui „Ilgiausių metų, sveikatos metų“, tada supratau, kad sveikina su gimimo diena. Paskui „Tyliają naktį Jėzus užgimė...“, taip tyliai pradėjo abudu *pipiriukai* kartu sustoję, susikabinę. Aš verkiau iš džiaugsmo... Gyvenimas taip greitai prabėgo, dėl to ir neramu. Dabar labai gerai, viskas sutvarkyta, būtų galima dar gyventi, tik jėgos jau mažėja, mažėja viskas. Užaugo dukra Valda (g. 1954) ir sūnus Gintas (g. 1960), turiu penkis anūkus, šešis proanūkius, balandį laukiam septinto.

Mano gyvenimas toks ilgas, ilgai galiu ir pasakoti. Buvau šešerių metų, dar mokyklon nėjau, kai sakiau eilėraščių vyskupui. Ties Šeimaties cerkve sutiko jį keturi vyrai su žirgais ir lydėjo iki Daunorių. Mano brolis turėjo labai gražų žirgą, jis irgi buvo tarp tų vyrų. Man mama pasiuvo tautinius rūbelius, broliukas mane pasisodino ant balno ir deklamavau.

Būdavau tarp žmonių, tai buvau drąsi.

Veronika Jauniškienė 2017 m. vasarą

Eilėraščių prisimenu iki šiol, išmokiau vaikus, anūkus, dabar mokau proanūkius.

Tik tik tik tik po šešių, tik tik tik mamytė.

Pusrytėlių taip skanių išvirė mamytė.

Iš lovelės greit pašok,

Tyru vandenėliu apsiprausk,

Pagalvok apie poterėlius.

Pažiūrėk į batukus, kad būtų švaručiai,

Švarą turi pamylėt Lietuvos vaikučiai.

Vyskupas paėmė mane nuo balno, pabučiavo, sako: „Kaip dievo karvytė, visa raudona“ (nes maža buvau visa raudona).

Šeimoje buvom keturios mergaitės ir berniukas. Mamytė mano ištekęjo aštuoniolikos, o dvidešimt vienerių metų jau liko našlė, sūneliui Petriukui buvo tik dvi savaitės. Koks nelaimingas mamytės gyvenimas... Kai Petriukui suėjo treji metukai, ištekęjo antrą kartą, jauna gi buvo, o vienai sunku. Tėtė grįžo iš kariuomenės, buvo savanoris, abu vienas kitam patiko ir apsidėdė. Mano broliuką tėtė labai mylėjo, neskyrė nuo savų. Mama ir tėtė buvo labai geri, supratingi, labai mylėjo vaikus. Tėtė darė *gontus* stogams dengti ir pardavinėdavo turguj. Iš turgaus visada atveždavo saldinių „Dul dul dūdelė“, meduoliukų.

Kaiėjau į pirmą klasę, vos neapsivogiau. Šeimaties mokykloj vienam suole sėdėjau su tokia Stasyte Adomėniene, buvom labai geros draugės, amžinos, net mūsų vestuvės buvo tą pačią dieną. Vieną kartą Stasytė apsirgo, ir mokytoja paprašė nunešti jai sąsiuvinį, kad galėtų mokyti. Einu pakalnėn nuo mokyklos, o ant akmens pakalnėj guli didelė skani kriaušė, seniau tokias kriaušes *dūlėm* vadino. Apsidairiau, pasiėmiau, niekas nemato, sodybos šeimaininko Levono irgi arti nėra. Sodas buvo dar mūsų senelio sodintas, bet kai kaimą išskirstė į vienkiemius, sodas atsidūrė kitų žemėj. Prisiminiau, kad tėtė su mama

sakydavo, jei niekas neduoda – neimk. Bet vis tiek kriaušę nešiosi. Einu, dairausi, aukštyr žiūriu – niekas nemato, bet dievulis tai mato! Negrižau atgal, bet *atapakalia* nuėjau prie to akmenio, padėjau kriaušę ir nuėjau jau rami, kad nepadariau nuodėmės. Einu ir matau, kad dėdė Levonas eina kirptis pas mano tėtę. Nešas ant lazdos per petį persimetęs didžiausią krepšį, pilną tų skaniųjų kriausių. „Verute, palauk, aš tau duosiu kriausių“, – pašaukė mane. Nieko jam nesakau, bet širdytė dreba. Nuėjom, tėtė jį apkirpo, dėdė visus pavaišino kriaušėmis. Visi valgom, skanios. Aš tyliu, nieko nepasakoju, tik kai dėdė išėjo, tada pasisakiau. Tėtė mane pakėlė, apkabino, pabučiavo: „Ačiū, kad tu protinga. Dievas už vieną kriaušę davė visą krepšį“. Va, pasirodo, kaip gali būti atlyginta. Vėliau papasakojau ir dėdei Levonui.

Mano tėtė žmonėms padirbdavo karstus. Visada sąsiuvinin užsirašydavo, kam padarė karstą, to žmogaus gyvenimo metus. Karstelį padarė ir savo vaikeliiui, nes niekas kitas neturėjo įrankių ir nemokėjo. Tėtė labai verkė, visada jį prisimindavo. Nuo tada pats sau pasižadėjo padėti kitiems, neimti pinigų už karstus, nes žmonėms ir taip bėda, buvo tikras, kad iš žmonių skausmo neprasigyvensi. Sąsiuvinyje buvo užrašyta, kad padarė 78 karstus. Visus nemokamai. Kai tėtė mirė, jį laidotuves suėjo labai daug žmonių, nes visi jį labai mylėjo, norėjo pagerbti už gerus darbus.

Mano gyvenime buvo ir daug baisumų. Mus tris kartus norėjo sušaudyti! Šeimatyje per karą ėjo labai dideli mūšiai. Išsikasė visas kaimas didelius *okopus* (slėptuves, pastaba autorės), aptaisė eglutėm, kad nesimatyti. Vaikai išlįsdavom pažiūrėti, pakvėpuoti, nes žmonių daug, oro trūko. Išlindom taip vieną kartą, o čia vokiečiai. Sustatė mus visus eilėn šaudyti, vaikus irgi, o mamos sesuo nežinau iš kur mokėjo vokiškai, ji apkabino kareivių kojas ir aiškina, kad slepiamės nuo rusų. Tie suprato, liepė slėptis ir nesirodyti. Užėjo rusai – ir tie į mus automatus atstatė, kad nuo jų slepiamės. Rusiškai jau daug kas mokėjo, Šeimaty daug rusų gyveno, rusams paaiškinom, kad nuo vokiečių slepiamės.

Mūšiai aprimo, jau buvom iš *okopų* išėję, kai trečią kartą mūsų vos nenušovė. Mūsų klojime buvo įkurta karo ligoninė. Tėtė miegojo prie lango, išgirdo, kad kažkas beldžias, atidarė, o ten rusų

kareiviukas, sako, gerti nori. Išoko vidun, atstatė į mus šautuvą ir reikalavo arklio, nes nušovė savo viršininką ir norėjo pabėgti. Mums kareiviai vėliau apie tai papasakojo. Mama pradėjo rėkti, subėgo kareiviai ir tą kareivį suėmė, o paskui nušovė. Arklys tėtės buvo gudriai paslėptas, jo nepamatysi ir neišsivesi, tik girdi, kad yra.

Mano viena sesuo jauna ištekdėjo už kariškio, kai vyras išvažiuodavo į poligoną, jai būdavo vienai baisu, tai paprašė tėvų leisti mane kartu gyventi. O kai jiems gimė sūnelis, padėjau auginti. Tarnyba buvo tokia, kad reikėjo dažnai kraustyti. Gyvenom Ukmergėj, Vilniuj, Švenčionėliuos. Vilniuj gyvenom Antakalnio rajone. Prasidėjo karas. Išgirdom, kad bombarduoja. Reikia bėgti slėptis, sūnelį sesuo Aneliutė susuko į *kaldrytę*. Išsigandę lendam per tvorą, o berniukas išslydo iš *kaldros*. Sesuo nepamatė, kad laiko tik *kaldrytę*, o berniuką aš sugavau. O aš irgi dar vaikas buvau, aštuoneriais metais jaunesnė už seserį.

Paskui gyvenom Švenčionėliuose. Ten atsidarė prekybos mokyklą. Sesers vyras pasiūlė ten mokytis, tik į mokyklą priima nuo keturiolikos metų, o man dar tik trylika. Atvažiavau Tauragnuos, direktorius Cicėnas parašė pažymėjimą, nors Tauragnuos aš nesimokiau. Jau buvau prasimokius dvejus metus, prisimenu, buvo pavasaris, vokiečiai gaudė jaunimą į darbus. Mes su drauge, Juodyte nuo Kuktiškių, iššokom pro langą ir pasislėpėm duobėje nuo bombos. Duobė buvo pilna priaugus dilgėlių, o mes su trumpom rankovytėm. Pragulėjom ilgėse iki sutemų, bijojom išlįsti, nes visur vokiečių patruliai. Tik sutemus parpojojom per visą miestelį namo. Ryte pažiūriu – visos rankos pūslėm nuėjusios nuo dilgėlių. Per kitas gaudynes pasislėpėm policijos name, nes jo nekludė. Sesers mažutis berniukas, iškišęs galvytę pro langą, šūkauja: „Ku kū, mes aukštai, mūsų nepagausit!“. Gerai, kad niekas neišgirdo.

Kai sušaudė žydus, mokytoja mus nuvedė prie miškelio parodyti tos vietos. Kepurytės, skarytės ant žemės, toks baisumas. Net oras baisus. Tik nesupratau, kodėl mus ten nuvedė. Ir kokia širdis buvo tos mokytojos...

Kai ėjau prie pirmos komunijos, man buvo aštuoneri metai. Viską buvau labai gerai išmokusi. Turėjau gerą atmintį – ką man perskaitydavo, aš viską atsimindavau. Šventorių buvo susodinti jazminų krūmai. Aš, geroji mokinė, išsigandau kunigo ir pasislėpiau krūmuose. Girdžiu, kaip šaukia vieną, kitą, trečią, o tie nė vienas nemoka. Tada išlindau iš krūmų ir viską pasakiau, ko klausė. Ai, klebonui kaip aš patikau! Kai po visko buvo sudėtinis balius, klebonas man padavė didelį maišą saldainių ir liepė padalinti. Padalinau, bet saldainių liko. Maišą padėjau prie klebono kojų. „Kur dabar šituos dėt?“, – klausiu. Jau nebebijojau klebono. „Jeigu tu šitaip *iškombinavai*, tai čia tau“, – atsakė. Dar padalinau, bet liko ir man. Ir mamai su tėte namo parvežiau. Matydavau, kaip kariškius veda bažnyčion, ai kaip man būdavo gražu. Klausydavaus, kaip gieda himną, giesmę „Marija, Marija“.

Jaunystėj eidavom į gegužines. Nekviestos neidavom, berniokai ateidavo pakviesti. Būsimas vyras Liudvikas buvo

doras, darbštus, patiko ir tėvams. Tai ir apsivedėm 1952 m. Kaime vienu metu buvo ketverios vestuvės.

Su vyru Liudviku. Apie 1956 m.

Jauna pradėjau dirbti Šeimaties pieno supirkimo punkte. 28 tonas pieno supirkdavau per mėnesį, turėjau 127 statytojus iš visų aplinkinių kaimų. Net nuo Utenio ežero vienas *ruskelis* atnešdavo, toks malonus žmogelis buvo. „Kaip tu, dieduk, ateini iš taip toli?“ – „Aš neateinu, aš atbėgu“. Laikai neramūs, pinigų už pieną niekada nemokėdavau pieninėj, tik klebonijoj. Dabar tai tingi, o anksčiau daug žmonių eidavo bažnyčion. Parašau raštelį, kad neišsibėgiotų po pamaldų, pakabinu ant durų ir išmoku klebonijoj. Vieną kartą sumokėjau žmonėms, matau, kad visų parašai yra, bet liko 100 rublių. Tada tai dideli pinigai buvo. Nuvežiau Utenon, matau, kasininkė apsiverkus, akys užtinusios, sako: „Ir tu, Meidute (tokia V. Jauniškienės mergautinė pavardė, pastaba autorės), su bėdom atvažiavai?“ – „Aš ne su bėda, aš pinigų atvežiau“. Pinigų trūko kituose punktuose, punktų vedėjai atvažiavo ieškoti. Pasirodo, pinigai buvo sulipę, kasininkė nepastebėjo. Susišaukė visus, kas ten dirbo, laikraštį *įdėjo* už sąžiningumą.

Utenoje su bendradarbiais po istorijos su 100 rublių. V. Jauniškienė antra iš kairės.

Tremties išvengėm, bet tėvelis buvo areštuotas. Atėjo skrebai, mamą sumušė ir paliko, o tėtė išsivarė Tauragnuos. Manęs tuo metu namuose nebuvo, neprisimenu, kur buvau.

Mamytė liepė eiti pas seserį Lukošiuonos, nes *skrebai* galėjo grįžti. Lukošiuonos buvo galima nueiti trim keliais. Aš nuo pat mažumės mėgau melstis. Susapnavau Mariją, ji ilgais rūbais, supratau, kad tai Marija. Aš einu, o Marija man rodo kelią, sako, kad eičiau viduriniu keliu. Visu keliu nieko nesusitikau, nė vieno žmogaus. Tėtė pralaikė dvi savaites. Sesuo *Branytė* veždavo valgyti, nes ten tik kokią plutelę duodavo. Tėtei buvau pasiuvus rudus su baltu baltinius, jais apsivilkusį ir suėmė. Artėjo Velykos, mes dengėm stalą, meldėmės suklaupę ir verkėm. Matau pro langą, kad kažkas šmėzuoja. Vieškeliu nuo Tauragnų eina kaip girtas koks žmogus. Vieną ranką laiko prispaudęs prie pilvo, o kitą iškėlęs. Pasirodo, tėtė paleido. Jis 10 km ėjo namo, viena ranka prilaikydamas kelnes, kitoj nešėsi diržą. Paskui pasakė, kad bijojo net pasitaisyti kelnes, skubėjo namo – o gal apsigalvos *skrebai* ir vėl suims. Matom, kad tėvelis vos juda. Atidengėm nugarą, o baltiniai net pridžiūvę prie žaizdų. Neseniai buvo kūrenta pirtis, sesuo dar pašildė vandens, išprausė, pervilkė švariais rūbais. Tėtė net kalbėti negalėjo, vis dar buvo išsigandęs. Viską atsimenu, bet metų, kada suėmė, niekaip. Nei tėtė, nei mama nieko nepadarė. *Skrebai* pamatė arklių pėdsakus prie klojimo ir pamanė, kad partizanai pas mus buvo atjoję. Bet mes nei jų matėm, nei jie buvo užėję. Kai pagalvoji, galėjo gi su šunimis susekti, bet nesivargino – lengviau sudaužyti žmogų. Užpykę paskui ir klojimą iš mūsų išvežė.

Mano brolis Petras, mamytės pirmas sūnus, irgi buvo suimtas, kalėjime prabuvo dvejus metus. Kai grįžo namo, dar tebeturėjo tą arklių, su kuriuo pasitiko vyskupą. Prie arklio niekas nedrįsdavo priėti: kanda, spiria. Kareiviai arklių norėjo išsivesti. Vienas kareivis užsėdo joti, pliaukštelėjo, o arklys atsiklaupė – kaip kokioj pasakoj ar kaip filme. O kai norėjo pataisyti balną, arklys pradėjo voliotis. Balne sėdi žmogus, o arklys voliojas! Smarkokai palamdė, nes kareivis paskui ėjo šlubuodamas. Arklys ištrūko ir nubėgo į tvartą. Taip jo ir neišsivedė.

Kaime nušovė tokį jauną vaikėlį Gasiūną nė už ką. Tas vienas vaikas buvo pas tėvelius. Jis pabėgo iš kariuomenės Pabradėj, bet partizanus neišėjo, slapstėsi. Tėvai iškasė *okopėlį*, nešdavo valgyti.

Nuėjo jis pas siuvėją Daunoriuos, lyg bėdos ieškodamas. Ir jį nušovė. Pametė ant kelio, galvojo, gal kur partizanų būrys yra. Sargybinis visą laiką saugojo. Kaimynas Rubikys ir sako sargybiniui: „Ko čia šali, eik parduotuvėn. Gyvas nepabėgo, tai dabar tuo labiau“. Sargybinis įėjo vidun, o kaimynai Gasiūną paėmė nuo kelio. Tėtė padarė karstą, kunigas pašventino duobę, palaidojo. Žinojo tik keli žmonės, kur jis palaidotas. Labai ilgai niekam šito nepasakojom.

Mes visos seserys visada buvom labai draugiškos, niekada nesipykom ir lig šiolei tokios esam. Dukra Valdutė gimė balandžio 1 d. Velykos tais metais buvo balandžio 18 d. Atvažiavo sesuo iš Lukošiuų, sako, krikštykim Valdutę per Velykas. Sakau, kad mes tik atvažiavę į Tauragnus, nieko neturim. „*Ajegi*, neturim! Kiaulė papjauta, skilandžiai, dešros, kumpiai išrūkyti. Teliuką dviejų mėnesių turim, nelaikysim, papjausim.“ Ji buvo baigusi kulinarijos kursus, ir mėsas, ir tortus mokėjo kepti, stalą gražiai papuošdavo. Taip aš jos ir paklausiau. Liudukas nuėjo pas kunigą, sako, kad dukrytę nori pakrikštyti, bet namie. Sako, žmonos sesuo mokytoja (Kostė Šeduikienė, pastaba autorės). „Man dar geriau namie“, – tik nusijuokė kunigas. Gyvenom namelyje, kur dabar ambulatorija, paskui jį nugriovė. Vienam gale gyveno Šutiniai, o kitam gale mes. Pas Šutinius kambarį nuomojo Juška Juozas, turėjo labai gražų balsą, Šutiny s irgi. Dar atėjo draugas su akordeonu. Vyras pasikvietė draugus iš MTS. Susirinko 35 žmonės. Sesuo atvežė didžiausią puodą *tušintų* kauliukų, suvyniotą kailiniu, skilandžių, tortų – viso ko. Buvo tikras *balis*: muzika, šokom. Ir kunigas, toks *nedickas*, taip gražiai šoko ir mane gyrė, kad gražiai šoku. O aš gyriau jį. Va, kaip sesės buvo viena už kitą.

Seserys. Iš kairės Bronė Lipinskienė (jau mirusi), V. Jauniškienė, Kostė Šeduikienė, Anelė Stundžienė pas seserį Anelę Kaune. Apie 1968 m.

Po Valdutės gimimo į pieninę nebegrižau. Labai prašė, bet mažas vaikas, auginom gyvulius, o ir žmonės pasidarė nesąžiningi. Visi savi, pažįstami, atrodo, geri žmonės, o pieną atneša praskiestą vandeniu. Aš ir dėl šito nebenorėjau dirbti.

Tauragnuos aštuonis su viršum metų su Onute Gimbutyte dirbom miestelio valgykloj. (Ar dar tauragniškiai prisimena, kokias skanias cukruotas bandeles ten kepavo? Pastaba autorės). Suėjo 55-eri, iš darbo išėjau, Valdutė laukė

Stovi iš dešinės V. Jauniškienė su dukra Valdute, jos mama su kitos dukters berniuku. Apie 1960 m.

dvynukų, reikėjo jai padėti, o dar ir savas ūkis buvo. Auginau Valdos mergytę. Vieną kartą ėjom bažnyčion, o anūkytė ir klausia, ar raganos eina bažnyčion. Tai kad nežinau... O tada ji sako, kad vieną tikrai matė: sena, susrietus, be dantų, su lazda – tikrai ragana. Bažnyčioj klebonas ėjo klausyt išpažinčių, praeidamas paglostė anūkytei galvą. Klebonas dažnai pas mus atvažiudavo, pažinojo mus, ir anūkytė jį žinojo. Tai ir sako: „Eina tetos prie klausyklos iš vieno šono, iš kito, ieško klebono, kad ne bažnyčioj, tai pasakyčiau *jom*: eikit tiesiai ir *rastat*“. Va, kaip maži vaikai gali sugalvoti.

Mano ir vaikai, ir anūkai, ir proanūkiai labai geri. Nė vienas nenuėjo blogais keliais, aš tuo visą laiką džiaugiuosi. Vien dėl to verta gyventi... Baigė mokslus, turi gerus darbus, niekada manęs nepamiršta. Viena anūkytė dirba Australijoje. Vakar pasveikino mane iš Australijos, Valdutė parodė per kompiuterį. Aš jos vis paklausiu, ar nepasiilgo Lietuvos.

Su vyru Liudu per 48 metus niekada vienas kitam nepasakėm blogo žodžio, o jei kas ir būdavo, kaip šeimoj gyvenant būna, tai žiūrėk, tuoj vėl atsikam ir jau juokiamės, jis manęs net Veronika nevadindavo, tik Verute“.

Paprastai po kiekvieno pokalbio klausdavau, ko mano pašnekovai norėtų palinkėti laikraščio skaitytojams. Tik

parašiusi supratau, kad šį kartą nepaklausiau. Pabandysiu atspėti, ką Veronika Jauniškienė galėtų pasakyti. Tikriausiai palinkėtų mylėti ir rūpintis artimaisiais, juos suprasti. Palinkėtų stengtis dorai gyventi, nes anksčiau ar vėliau už viską sulaukiama atpildo. Palinkėtų nuoširdaus tikėjimo ir neapsimestinės maldos, nes malda gali padėti sunkią akimirką. Palinkėtų visiems šilumos ir šviesos širdyse, sulaukus šv. Velykų. Gal neapsirikau, taip parašydama...

Tęsiame rubriką „Iš pageltusių spaudos puslapių“

1978 m. „Lenino keliu“

Vasario 28 d.

Nauja statyba

Tarpkolūkinės statybos organizacijos darbų vykdytojo A. Jankaičio vyrai Tauragnuose pradėjo naują statybą. Jie čia pastatys 50 vietų vaikų lopšelių-darželių. Darbus numatoma baigti ateinančiais metais. Tai bus penktas vaikų darželis kaime.

Balandžio 27 d.

Tauragnų zoninių kultūros namų meninė agitbrigada, vadovaujama metodininko Vyganto Varnecko, ne kartą džiugino savo pasirodymais vietos ūkio dirbančiuosius bei ūkio gyventojus. Kolektyvas susikūrė prieš trejetą metų. Agitmeninėje brigadoje dalyvauja IX-XI klasių moksleiviai.

J. Juodvalkio nuotr.

Gruodžio 19 d.

Suteikiantys džiaugsmą kitiems

Utenoje vyko saviveiklinių kolektyvų apžiūros baigiamasis turas „Aukštaičių“ prizui laimėti. Dėl jo varžėsi Joniškio, Pasvalio, Panevėžio ir mūsų mūsų rajono Tauragnų zoninių kultūros namų dramos kolektyvai.

Labai džiugina, kad į baigiamąjį turą pateko Tauragnų zoninių kultūros namų dramos kolektyvas, kuris savo vaidyba nenusileido varžovams.

Kolektyvo vadovas V. Varneckas penkerius metrus atidavė Tauragnų zoniniams kultūros namams ir pastatė ne vieną sceninį veikalą.

Šį kartą tauragniškiei į konkursą stojo su r. Nerečionio sceniniu

feljetonu „Nuostabus bičiulis“. Komediya, parašyta prieš dvidešimt metų, neišvengė schematiškumo ir iliustracijos, tačiau aktuali ir šiandien. Tai veikalas apie kyšininkavimą, karjerizmą, sukčiavimą, norą pralobti iš valstybės sąskaitos.

Spektaklyje aiškus V. Varnecko režisūrinis sumanymas, stipri emocinė įtampa. Labai vykusiai parinkti komedijos personažai. Štai laikraščio redaktorius Martinkus, kurio vaidmenį puikiai ir santūriai atlieka mokytojas A. Petrėnas, taurus, paprastas žmogus. Jam priešingybė švietimo skyriaus inspektorius J. Dragulis, vaidmenį atliko minkytojas J. Belopetravičius. Daug šiltų žodžių galima pasakyti ir apie kitus atlikėjus: M. Vanagaite, J. Lingę, P. Šinkūniene, V. Varneckienę, E. Viburytę ir kt. Visi jie įdėjo daug triūso, kad spektaklis skambėtų įtaigiai ir įtikinančiai. Žymus tarybinis režisierius A. Lobanovas sakė, kad pjesė lyg rato stebulė, aktoriai – stipinai, o režisierius uždeda vienokį ar kitokį ratlankį.

Varneckas uždėjo gerą ratlankį, su kuriuo atvažiavo net į „Aukštaičių“ prizo baigiamąjį konkursą. Turint tokį kūrybingą ir perspektyvų kolektyvą, galima imtis ir sudėtingesnės dramaturgijos.

J. Grigas

Scena iš Tauragnų kultūros namų dramos kolektyvo pasirodymo.

K. Kupriūno nuotr.

Balandžio 25 d.

Tauragnų kolūkyje Rimantas Šeduikis vairuoja ratinį traktorių. Dirba rūpestingai, gerai prižiūrėdamas techniką. Dabar mechanizatorius su kratytuvu laukuose paskleidžia organines trąšas. Tačiau jis paruošė ir sėjamąją. Po dienos, kitos Rimantas Šeduikis prisijungs prie sėjų.

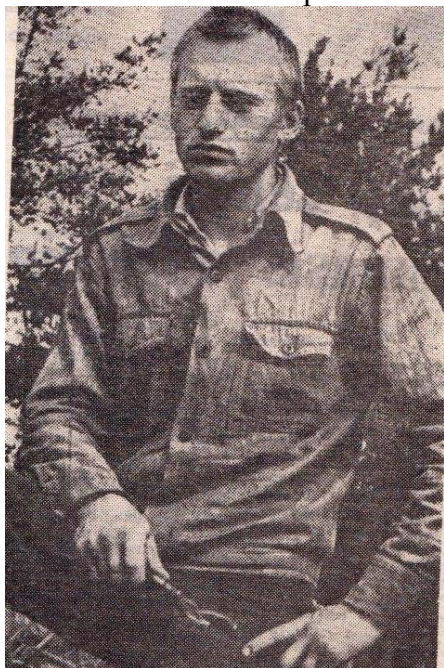
K. Kupriūno nuotr..

Liepos 13 d.

Tauragnietis A. Jauniškis traktorininku dirba neseniai. Tačiau neapsiribojo traktorininko specialybe. Neseniai įsigijo dar ir vairuotojo teises. Šiuo metu jaunas mechanizatorius darbuojasi šienapjūtės baruose.

K. Kupriūno nuotr.

KVIEČIAME

Liepos 26-29 d. organizuojama ekskursija į Lenkiją. Planuojama programa: ketvirtadienį išvažiuojame labai anksti ryte, aplankome Vilko guolį (Hitlerio buveinę), Šv. Lipkos vienuolyną ir bažnyčią, Žalgirio mūšio lauką. Vakare pasiekiamo Sopotą, kur nakvojame. Penktadienį – Gdanskas, šeštadienis skirtas poilsiui Sopote prie jūros, sekmadienį aplankome Magdeburgo pilį ir važiuojame namo. Mus lydės gidas iš Lietuvos. Autobuse 49 vietos. Kol kas negaliu pasakyti ekskursijos kainos, nes viską organizuoja ir skaičiuoja gidas. Kai bus žinoma smulkiau, pranešiu. Nakvynė, autobusas ir gido paslaugos žmogui gali kainuoti apie 100 Eurų, dalį išlaidų dengsime iš bendruomenės lėšų. Planuokite atostogas ir jau kviečiu užsirašyti norinčius. Lankytini objektai dar gali keistis.

Bendruomenės pirmininkė

Iki gegužės mėnesio Jūs galite paremti mūsų bendruomenę pervesdami 2 procentus gyventojų pajamų mokesčio. Pildant deklaraciją internetu ar mokesčių inspekcijoje užtenka nurodyti bendruomenės kodą – 184291947. Jei žmogus nusprendžia, kad bendruomenę nori remti ilgesnį laikotarpį, parama bus skiriama tiek metų, kiek žmogus nurodys prašyme. Maksimalus terminas – 5 metų laikotarpis.

Tie gyventojai, kurie pernai paramą paskyrė keleriems metams į priekį, papildomo prašymo teikti nebeturi – pagal praėjusiais metais pateiktą prašymą parama automatiškai nukelias pasirinktai organizacijai.

AČIŪ.

Bendruomenės pirmininkė

Balandžio mėn. renginiai

Balandžio 14 d. 17 val. Kultūros dienos minėjimas.

Taikos vėliavos iškėlimas prie kultūros namų.

Utenos sportinių šokių klubo „Slingas“ (vad. Evaldas Prevelis) pasirodymas.

UKC Vyžuonų skyriaus moterų ansamblio „Versmė“ koncertas (vad. Ramunė Miečiutė).

Balandžio 21 d. 13 val. Jurginės. (Maleckažemio kaime).

Balandžio 03-30 d. Veltų darbų paroda.

Balandžio datos.

01 d. – Juokų arba melagių diena; **01-02 d.** – Velykos; **04-07 d.** – Pasaulinė sveikatos diena; **08 d.** – Atvelykis; **15 d.** – Kultūros diena; **23 d.** – Jorė, Jurginės, Ganiklio diena; **25 d.** – Daržų diena, šv. Morkus; **27 d.** – Medicinos darbuotojų diena.

Nuotraukos Dainiaus Atkočiūno,
Aldonos Tartilienės, Danguolės Trimonienės
taip pat iš asmeninių archyvų;
Redagavo ir maketavo Danguolė Trimonienė
Spausdino Utenos spaustuvė